

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KÖKSOY / TÜRKİYE

(Başvuru No. 31885/10)

KARAR

Madde 6 § 1 (hukuk) • Adil yargılama • Tapu siciline ilişkin ihtilafta yerel yargılamalarda var olduğu iddia edilen usuli eksiklikler • Çelişmeli yargılama • Yargıtay'ın kendi inisiyatifiyle elde edilen belgeye dayalı delillerin başvurana tebliğ edilmemesi • Usuli eksikliklerin etkilerinin alt mahkemeye gönderilme aşamasında giderilmesi • Başvuranların iddiasını reddederken dayanılan belirli ve açık nedenler

STRAZBURG

13 Ekim 2020

Kesinleşme Tarihi
13 Ocak 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Köksoy /Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbros,

Hakimler

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Darian Pavli,

Saadet Yüksel,

Peeter Roosma ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü Yardımcısı* Hasan Bakırcı'ının katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi(İkinci Bölüm),

Abdurrahman Köksoy ve Haydar Köksoy (“başvuranlar”) adlı iki Türk vatandaşı tarafından, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (“Sözleşme”) 34. maddesine uygun olarak, 3 Mayıs 2010 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine Mahkemeye yapılmış olan başvuruyu; başvurunun Türk Hükümetine (“Hükümet”) bildirilmesi kararını ve tarafların görüşlerini dikkate alarak,

1 Eylül 2020 tarihinde yapılan kapalı müzakerelerin ardından aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir.

GİRİŞ

1. Dava, Yargıtay'ın temyiz kararını, tarafların görüşlerini bildirmesi için gönderilmeyen bazı bilgi ve belgelere dayandırması nedeniyle başvuranların çelişmeli yargılama haklarının ihlal edildiği iddiasıyla ilgilidir.

OLAYLAR VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

2. Başvuranlar, sırasıyla 1953 ve 1959 doğumlu olup; İstanbul'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar, İstanbul Barosuna bağlı Avukat A. Turan tarafından temsil edilmiştir.

3. Hükümet, kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

4. Dava konusu olaylar; taraflarca belirtildiği üzere ve taraflarca ibraz edilen belgelerden anlaşılacağı şekilde, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

A. Uyuşmazlığın arka planı

5. Dava İstanbul Kemerburgaz'da bulunan bir arazi ile ilgilidir.

6. 1939 yılında Kemerburgaz'da Belgrad Ormanı'nın sınırlarının belirlenmesi amacıyla 3116 sayılı Kanun uyarınca bir sınır belirleme uygulaması gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucu ve orman sınırları kamuya açıklanmış ve itiraz edilmediği için bu karar 1940 yılında kesinleşmiştir.

7. Daha sonra 1956 yılında Kemerburgaz'da yapılan arazi kadastro çalışmasının ardından, söz konusu arazi, isimleri E.A. ve H.A. olan iki kişi adına tescil edilmiştir.

8. 1984 yılında orman kadastro komisyonu Kemerburgaz mevkiinde bir aplikasyon çalışması yapmıştır. Bu aplikasyonun amacı, kadastro haritasına henüz dahil edilmemiş ormanları tespit etmek ve kanunda tanımlanan özelliklerini yitirmiş arazilerin orman statüsünü ortadan kaldırmak ve kesinleşmiş orman sınırlarının araziye applike işlemini gerçekleştirmektir.

9. Orman Kadastro Komisyonu, 1939 yılındaki sınır belirleme uygulamasının sonuçlarının araziye applike işlemi sonucunda (bk. yukarıda 6. Paragraf), söz konusu arsanın Belgrad Ormanı sınırları içinde kaldığını tespit etmiştir. Komisyon, değerlendirmesini 1985 yılında tamamlanmış, ancak sonuçlarını kamuoyuna 15 Haziran 1988 tarihinde açıklamıştır.

10. 30 Ekim 1991 tarihinde başvurular, arazinin hisselerinin çoğunluğunu H.A.'dan satın almıştır.

B. Tapu sicilindeki şerh ve başvuruların hukuk mahkemeleri önündeki davası

11. Hazine'nin talebi üzerine, 17 Aralık 1993 tarihinde tapu sicil müdürlüğü tarafından tapu siciline başvuruların arsasının ormanın bir parçası olduğunu belirten bir şerh koyulmuştur.

12. Başvurular 3 Nisan 2003 tarihinde Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi'nde orman idaresine karşı şerhin kaldırılması talebiyle dava açmıştır.

13. Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi iddiaya ilişkin incelemesinde arazinin orman sınırları içinde olup olmadığının belirlenmesi amacıyla orman mühendisliği alanında uzman üç bilirkişiden oluşan bir bilirkişi heyeti atamış ve yerinde inceleme yapmıştır. Bilirkişiler, 8 Şubat 2005 tarihinde mahkemeye sundukları raporda, 1985 yılında yapılan aplikasyon çalışmasında, 1939 yılında orman kadastro çalışmasında belirlenen sınırlara doğru şekilde uyulmadığı sonucuna varmışlardır. Bilirkişilere göre, 1985 yılında gerçekleştirilen çalışmada yapılan hataların bir sonucu olarak, başvuruların başlangıçta 1939 yılında belirlenen orman sınırlarının dışında kalan arazisinin ormanın içinde kaldığı tespit edilmiştir.

14. Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi, 10 Mart 2005 tarihinde bilirkişi raporunun sonuçları temelinde başvuruların davasını kabul ederek Bu doğrultuda, tapu sicilindeki şerhin kanuna aykırı olduğuna ve kaldırılması gerektiğine karar vermiştir.

15. Orman idaresi, bilirkişi raporunun hatalı hesaplamalar içerdiğini ileri sürerek kararı Yargıtay nezdinde temyiz etmiştir.

16. Taraflara tebliğ edilmeyen iki kararda, Yargıtay i) başvuruların arazisine komşu taşınmazların tapu sicil kayıtlarını, ii) varsa, benzer

ihtilaflara ilişkin komşu taşınmazların sahipleri veya orman idaresi tarafından açılan davaların dosyalarını, iii) söz konusu arazinin önceki maliklerine ilişkin bilgileri ve iv) orman işgali suçunun işlenmesi nedeniyle başvuranlar aleyhine başlatılan ceza yargılamalarına ilişkin dosyayı kapsayacak şekilde dava dosyasının tamamlanarak geri gönderilmesi için dosyayı ilk derece mahkemesine iade etmiştir.

17. 10 Ekim 2007 tarihinde Yargıtay, kadastro ve hukuk mahkemelerinin komşu taşınmazlara ilişkin diğer üç ihtilafta esas aldığı bilirkişi raporlarının, bu mülklerin orman sınırları içinde kaldığını tespit ettiğine karar vermiş ve Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 10 Mart 2005 tarihli kararını bozmuştur. Yargıtay, orman işgali suçu nedeniyle başvuranlar aleyhine yürütülen ve beş yıllık dava zamanaşımı süresinin sona ermesi nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar verilen ceza yargılaması dosyasında elde edilen bilirkişi raporlarını da dikkate almıştır. Ceza mahkemeleri tarafından dinlenen bilirkişilere göre, başvuranların taşınmazı, 1939 ve 1985 tarihli sınır belirleme uygulamalarına karşılık gelen orman sınırları içinde kalmıştır. Kadastro haritaları ve aplikasyon işlemi belgelerinin yanı sıra önceki yargılamalarda ortaya koyulan belgeler ışığında, Yargıtay 1985 tarihli aplikasyon işleminin hatalı olmadığına karar vermiştir. Bu nedenle Yargıtay, söz konusu taşınmazın orman olarak sınıflandırıldığı sürece özel şahıslara ait olamayacağı ve dolayısıyla şerhin hukuka uygun olduğu sonucuna varmıştır. Yargıtay, 1956 tarihli arazi kadastrasının geçersiz olduğu sürece, idarenin her zaman başvuranların tapularının iptalini talep etme imkanına sahip olduğunu eklemiştir.

18. Başvuranlar, 26 Kasım 2007 tarihinde Yargıtay nezdinde 10 Ekim 2007 tarihli kararının düzeltilmesini talep etmişlerdir. Başvuranlar, *diğerleri arasında*, farklı taşınmazlara ilişkin diğer yargılamalarda sunulan bilirkişi raporlarının Yargıtay tarafından değerlendirildiği halde kendilerine bu hususta yorum yapma fırsatı verilmediğini bildirmişlerdir. Buna ek olarak başvuranlar, Yargıtay'ın Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından

haklarındaki yargılamalarda aldırılan bilirkişi raporu hakkında hiçbir yorum yapmadığını ileri sürmüşlerdir. Başvuranlara göre, bilirkişilerin başvuranların davasına yönelik olarak ulaştıkları sonuçlar ile Yargıtay tarafından ilgili diğer yargılamalarda dikkate alınanlar arasında ciddi çelişkiler bulunmaktadır. Bu nedenle, başvuranlar, Yargıtay'ın kararı esas yönünden bozmak yerine, eksik inceleme nedeniyle davayı Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi'ne geri göndermesi gerektiğini iddia etmişlerdir. Bu doğrultuda başvuranlar, 1985 yılında kadastro komisyonu tarafından orman sınırlarının araziye aplike edilmesi işleminde hatalar olduğunu ve kadastro kanununda yapılan 2003 tarihli değişikliklerinin, orman haritalarındaki hataları düzeltmek için orman kadastro komisyonları tarafından özel bir prosedür izlenmesini öngördüğünü ileri sürmüşlerdir. Son olarak başvuranlar 1956 tarihli arazi kadastrosu bakımından on yıllık zamanaşımı süresinin dolduğunu ve bu nedenle orman idaresinin taşınmazın özel şahıslara ait olamayacağını iddia etme hakkına sahip olmadığını değerlendirmişlerdir.

19. Yargıtay, 11 Mart 2008 tarihinde, başvuranların ileri sürdükleri gerekçelerin yargılamada öne sürdüklerinden farklı olmadığı gerekçesiyle, başvuranların karar düzeltme talebini reddetmiştir.

20. Başvuranlar, 25 Kasım 2008 tarihinde ilk derece mahkemesinden Yargıtay'ın kararına uymamasını ve 10 Mart 2005 tarihli kararında direnmesini talep etmiştir.

21. Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi aynı gün tarafları dinledikten sonra üst mahkeme gerekçesini kendi gerekçesine ekleyerek davayı reddetmiştir.

22. 1 Temmuz 2009 tarihinde başvuranların temyizi başarısızlıkla sonuçlanmış ve Yargıtay, Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesinin 25 Kasım 2008 tarihli kararını onamıştır.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE

23. İlgili iç hukuka ilişkin tüm bilgiler *Şamat / Türkiye* (no. 29115/07, §§ 33-37, 21 Ocak 2020) kararında bulunabilir.

24. İlgili tarihte geçerli olan 1086 sayılı Mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, ilk derece mahkemesinin kararının Yargıtay tarafından bozulması durumunda bu mahkeme tarafından izlenecek usulü açıklamıştır. İlgili madde aşağıdaki gibidir:

Madde 429

“Yargıtay’ın ilgili Dairesinin temyiz edilen kararı bozması halinde, davayı, kararı veren [ilk derece] mahkemesine veya uygun gördüğü başka bir mahkemeye geri gönderir.

Söz konusu mahkeme, (...), tarafları re’sen duruşmaya davet ettikten ve onları dinledikten sonra Yargıtay’ın bozma kararına uyup uymayacağına karar verir.

Eğer mahkeme önceki kararında ısrar ederse, buna yönelik karara karşı temyiz başvurusu, Yargıtay Medeni Hukuk Dairesine yapılmalıdır.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

25. Başvuranlar, Yargıtay’ın kararını, taraflara görüşlerini sunmak üzere iletilmeyen belge ve bilgilere dayandırmasından şikayetçi olmuşlardır. Başvuranlar ayrıca, mahkemelerin yakın zamanda yapılan kanun değişiklikleri ve ilgili zamanaşımı sürelerine ilişkin sunmuş oldukları beyanlara (Söz konusu beyanlar başvuranlara göre uyuşmazlığın sonucu için belirleyici bir öneme sahipti.) yanıt vermemesi nedeniyle gerekçeli karar haklarının ihlal edilmesinden şikayetçi olmuşlardır.

26. Başvuranlar, Sözleşme’nin, ilgili kısmı aşağıda verilen 6 § 1 maddesine dayanmışlardır:

“Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyumsuzluklar ... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından, adil bir şekilde ... görülmesini isteme hakkına sahiptir ...”

A. Kabul edilebilirlik hakkında

27. Hükümet, başvuranların mağdur sıfatının bulunmadığını iddia etmiştir. Hükümet, başvuranların halen söz konusu taşınmazın sahibi olduklarını ve tapu sicilindeki şerhin taşınmazlarını kullanma, taşınmazlarından faydalanma ve taşınmazları üzerinde tasarrufa bulunma haklarını etkilemediğini ileri sürmüştür.

28. Başvuranlar, şerh nedeniyle taşınmazlarının önemli ölçüde değer kaybettiğini ileri sürerek Hükümet’e katılmadıklarını belirtmişlerdir.

29. Mahkeme, ulusal makamların ya açıkça ya da özü itibariyle Sözleşme ihlalini kabul edip telafi etmediği takdirde, bir başvuranın lehindeki karar veya tedbirlerin prensip olarak onu “mağdur” statüsünden çıkarmak için yeterli olmadığını tekrarlamaktadır. Ancak bu koşulların yerine getirildiği hallerde, Sözleşme’nin koruyucu mekanizmasının ikincil niteliği bir başvurunun incelenmesi önünde engel teşkil eder (bk. *Cocchiarella / İtalya* [BD], no. 64886/01, § 71, AİHM 2006).

30. Mahkeme, başvuranların tapu sicilindeki şerhin kaldırılması ile ilgili olarak çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiği iddiasına dayandırdıkları şikayetleri bakımından; başvuranların taşınmazın sahibi olarak kalmalarının Sözleşme kapsamındaki mağdur sıfatıyla bir ilgisinin bulunmadığını gözlemlemektedir.

31. Mahkeme, başvuranların şikayetlerinin ne açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ne de Sözleşme’nin 35. maddesinde belirtilen diğer gerekçelerle kabuledilemez olduğunu kaydeder. Dolayısıyla, başvuruların kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. Çelişmeli yargılama yapılmadığı iddiası

(a) Tarafların beyanları

32. Başvuranlar, Yargıtay'ın Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararını, başvuruların taraf olmadığı diğer yargılamalarda sunulan bilgi ve belgelere dayanarak bozduğunu ileri sürmüşlerdir. Başvuranlar ayrıca Yargıtay'ın eksik inceleme nedeniyle davayı Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesi'ne geri göndermek yerine kararı esas yönünden bozması sonucunda, söz konusu bilgi ve belgeleri çelişmeli bir şekilde tartışma fırsatından mahrum bırakıldıklarını iddia etmişlerdir. Başvuranlar bu bağlamda, Yargıtay'ın kararı bozma şekli nedeniyle Eyüp Asliye Hukuk Mahkemesinin, ilk derece mahkemesi sıfatıyla sadece önceki kararında direnme ya da Yargıtay'a uyma imkanının olduğunu ve bu durumlarda davayı yeniden inceleyemeyeceğini beyan etmişlerdir.

33. Hükümet, Yargıtay'ın başvuruların taşınmazlarıyla aynı referans noktalarını paylaşan diğer yargılamalardaki bilgi ve belgeleri dikkate aldığını bildirmiştir. Bu davalar halihazırda kesinleşmiş olup Yargıtay, usul ekonomisi ilkesini göz önünde bulundurarak, davayı tamamlanmamış inceleme gerekçesiyle ilk derece mahkemesine göndermek yerine, davanın maddi olgularını re'sen (*proprio motu*) değerlendirmiştir. Hükümetin görüşüne göre, Yargıtay'ın kapsamlı temyiz incelemesi yargılamanın gereksiz yere uzatılmamasını sağlamıştır. Her halükârda, Hükümet, başvuruların Yargıtay'ın dayandığı bilgi ve belgeleri inceleme fırsatı buldukları ve Yargıtay davayı bozup geri gönderdikten sonra başvuruların karşı iddialarını ilk derece mahkemesine sunma fırsatı buldukları için başvuruların adil yargılanma haklarının ihlal edilmediğini değerlendirmiştir.

(b) Mahkemenin değerlendirmesi

34. Mahkeme, adil yargılama kavramının çelişmeli yargılama hakkını kapsadığını ve bu hak uyarınca tarafların, yalnızca iddialarını desteklemek için delil sunma fırsatına sahip olmamaları, aynı zamanda mahkemenin kararını etkilemek amacıyla sunulan tüm delil veya beyanlar hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma fırsatına sahip olmaları gerektiğini yinelemektedir (*Nideröst-Huber / İsviçre* , 18 Şubat 1997, § 24, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1997-I). Bu ilke, ulusal hukuk hizmetinin bağımsız bir üyesi (*Kress / Fransa* [BD], no. 39594/98, § 65, AİHM 2001-VI), ulusal idare temsilcileri (*Krčmář ve Diğerleri / Çek Cumhuriyeti*, no. 35376/97, §§ 38-46, 3 Mart 2000) veya kararı temyiz edilen bir mahkeme tarafından (*Nideröst-Huber / İsviçre* , yukarıda anılan) yapılan başvurularda olduğu kadar, taraflarca yapılan başvurular için de geçerlidir.

35. Buna ek olarak, Mahkeme daha önce, hakimlerin, özellikle mahkeme tarafından re'sen ileri sürülen bir hususa dayanarak bir iddia üzerine karar verirken veya bir temyizi reddederken çelişmeli yargılama ilkesine saygı göstermeleri gerektiğine karar vermiştir (bk. diğerleri arasında , *Duraliyski / Bulgaristan* , no. 45519/06, § 31, 4 Mart 2014, diğer atıfla birlikte). Bu durumda mevzubahis olan konu, diğer hususların yanı sıra, davanın taraflarının, adaletin işleyişine duyduğu ve dosyada yer alan her belge hakkında görüşlerini ifade etme imkânına sahip olduklarını bilmelerine dayanan güvendir (bk. *Beer/Avusturya*, no. 30428/96, § 18, 6 Şubat 2001).

36. Son olarak, Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, temyiz mercii tam yargı yetkisine sahip olduğu sürece, ilk derece aşamasındaki bir eksiklik temyiz aşamasında giderilebilir. Belgelerin tebliğ edilmediği iddiasına ilişkin bir şikayette bulunulması durumunda; "tam yargı yetkisi" kavramı, incelemeyi gerçekleştiren mahkemenin yalnızca şikayeti değerlendirmesini değil, aynı zamanda ihtilaf konusu kararı bozma, karar alma veya tarafsız bir organ tarafından yeni bir karar verilmek üzere yeniden incelenmesi için

davayı geri gönderme yetkisine sahip olmasını kapsar (bk. *M.S. / Finlandiya*, no. 46601/99, § 35, 22 Mart 2005 ve *Bacaksız / Türkiye*, no. 24245/09, § 57, 10 Aralık 2019).

37. Mevcut durumun koşullarına dönülecek olursa, Yargıtayın kendi inisiyatifini kullanarak elde ettiği belgeye dayalı delillerin başvurulara tebliğ edilmemiş olması bir sorun teşkil etmektedir (bk. *Krčmář ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 38).

38. Mahkeme, Yargıtay'ın ilk derece mahkemesinin temyiz kararını bozmasının ardından, davayı yeniden incelenmesi için ilk derece mahkemesine geri gönderdiğini kaydeder. Başvuranlar, Yargıtay tarafından dayanak olarak alınan söz konusu belge ve bilgilere Yargıtay'ın 10 Ekim 2007 tarihli kararının içeriğini öğrenmelerinin ardından erişemediklerini iddia etmemişlerdir. Başvuranların bu konudaki şikayetleri, temyiz kararı verilmeden önce Yargıtay tarafından görüşlerini sunmalarının talep edilmemesiyle sınırlıdır.

Kaldı ki, başvuranlar,bozma kararından sonra ilk derece mahkemesinde Yargıtay'ın kararına itirazlarını sunma fırsatı bulmuşlardır. İlk derece mahkemesi, başvuranların beyanlarını dinledikten sonra, Yargıtay'ın kararına uymaya karar vermiş ve kararına yüksek mahkemenin gerekçesini dahil etmiştir. Buna göre Mahkeme, başvuranların davanın yeniden incelenmek üzere ilk derece mahkemesine gönderilmesinin ardından söz konusu belge ve bilgiler hakkında bilgi edindikleri ölçüde ve başvuranların daha sonra duruşma sırasında ilk derece mahkemesi önünde söz konusu belge ve bilgilere cevaplarını sunabilmeleri nedeniyle temyiz yargılamasındaki usuli eksikliğin etkilerinin bozma sonrasında telafi edildiğini tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca, ilk derece mahkemesinin, başvuranların Yargıtay'ın kararlarına karşı ileri sürdükleri itirazları haklı görmesi halinde daha önceki kararında direnme yetkisine sahip olduğunu kaydetmiştir (bk. yukarıda 24. paragraf). İlk derece mahkemesinin daha önceki kararında ısrar etmemesi kendi başına eleştirilemez. Mahkeme ayrıca, bu bağlamda defalarca yerel

mahkemelerin yerine geçme gibi bir görevi olmadığını ifade etmiştir. İç mevzuatın yorumlanmasından kaynaklanan sorunları çözme ve olguları değerlendirme görevi öncelikli olarak ulusal makamlara aittir. Mahkeme'nin görevi, olaylara ilişkin kendi değerlendirmesini yerel mahkemelerinkinin yerine koymak veya belirli etmenlerin uygun bir şekilde delil olarak kabul edilip edilmediğine dair bir karar vermek değil, delillerin elde edilme yöntemi de dahil olmak üzere yargılamaların bir bütün olarak adil olup olmadığını tespit etmektir (bk. *Arcuri ve Diğerleri / İtalya* (k.k.), no. 52024/99, ECHR 2001-VII).

39. Mahkeme, yukarıdakileri göz önüne alarak Yargıtay'ın temyiz incelemesi sırasında ortaya çıkan usuli eksikliğin, çelişmeli yargılama ilkesini, yargılamayı bir bütün olarak adaletsiz kılacak ölçüde etkilemediği sonucuna varmıştır. Mahkeme, bu bağlamda Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

2. Yerel mahkemelerin gerekçelerinin yetersiz olduğu iddiası

40. Başvuranlar, yerel mahkemelerin zamanaşımı sürelerinin sona ermesiyle ve sınırların aplikasyonu işleminde orman kadastro komisyonu tarafından yapılan hataların düzeltilmesine yönelik olarak kadastro kanununda yapılan son değişikliklerle ilgili beyanlarına ilişkin gerekçe sunmamasından şikayetçi olmuştur.

41. Hükümet, Yargıtay'ın sunduğu gerekçede, açık bir şekilde 1985 sınır aplikasyonu çalışmasında herhangi bir hata olmadığı ve bu nedenle başvuranların son zamanlarda yapılan kanun değişikliklerine ilişkin iddialarının konuyla ilgili olmadığı sonucuna varıldığını değerlendirmiştir. Başvuranların zamanaşımı süresinin sona ermesine ilişkin görüşlerine ilişkin olarak, Yargıtay, 1953 yılında çıkarılan tapu senedinin hukuki geçerliliğinin bulunmadığına ve bu nedenle idarenin herhangi bir zaman diliminde söz konusu tapu senedini hükümsüz ilan etme yoluna gidebileceğine karar

vermiştir. Dolayısıyla Hükümet, Yargıtay'ın gerekçe sunma gereksinimini tam olarak karşıladığını ileri sürmüştür.

42. Mahkemeler tarafından gerekçelerin sunulmasına ilişkin ilgili ilkeler, Perez / Fransa [BD] (no. 47287/99, §§ 80-83, AİHM 2004-I) davasında ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Mahkeme özellikle, Sözleşme'nin 6. maddesi uyarınca mahkemelerin verdikleri kararları için gerekçeler sunmak durumunda olduklarını, ancak 6. maddenin her bir argüman için ayrıntılı bir cevap vermeyi gerektirecek şekilde anlaşılamayacağını hatırlatır. Gerekçe sunma görevinin uygulanması, ilgili kararın niteliğine göre değişiklik gösterebilir. Ek olarak, diğerleri arasında, bir davacının mahkeme önünde verebileceği beyanların çeşitliliğini ve Sözleşmeciler Devletler arasında yasal hükümler, teamül hukuku, hukuki fikir ve kararların hazırlanması ile sunumu arasında bulunan farklılıkları göz önünde bulundurmaya gereklilik arz etmektedir. Bu nedenle, bir mahkemenin Sözleşme'nin 6. maddesinden kaynaklanan gerekçe sunma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediği ancak davanın koşulları çerçevesinde belirlenebilir. Bununla birlikte, bir beyan kabul edildiği takdirde davanın sonucu için belirleyici olacaktır; 6. madde, mahkeme kararında özel ve açık bir cevap verilmesini gerektirebilir.

43. Somut davanın koşullarına dönüldüğünde, Mahkeme, Yargıtay'ın 10 Ekim 2007 tarihli kararında, tapu sicilinde başvuruların arazilerine konulan şerhlerin neden hukuka uygun ve gerçek olgulara dayalı olduğuna karar verildiğini ayrıntılı olarak açıkladığını not eder. Aynı ormanın sınırları ile ilgili olarak bitişik taşınmazlara ilişkin benzer yargılamalara ait bilgileri dayanak alan Yargıtay, başvuruların arazisinin dahil olduğu alanın bir orman olduğuna ve orman sınırı aplikasyon işleminde herhangi bir hata bulunmadığına karar vermiştir. Yargıtay ayrıca arazinin orman sıfatı nedeniyle özel mülke tabi olamayacağını kaydetmiştir (bk. yukarıda 17. paragraf). Bu sonuç, davanın geri gönderildiği yargılamayı yürüten mahkeme tarafından da kabul edilmiştir. Başvuruların taşınmazlarının orman sınırları içinde olduğu yönündeki Yargıtay gerekçesi başta olmak üzere yukarıdaki

bilgiler göz önüne alındığında; Mahkeme, başvuruların kadastro kanununda yapılan ve orman kadastro komisyonları tarafından yapılan hataların düzeltilmesini öngören son değişikliklere dayanan iddiasının yerel mahkemelerce daha ayrıntılı olarak incelemesine gerek olmadığı kanaatindedir. Son olarak Mahkeme, Yargıtayın, başvuruların zamanaşımı süresinin uygulanabilirliğine ilişkin iddiasını neden reddettiğine dair belirli bir gerekçe sunduğunu kaydeder (kıyaslayın ve karşılaştırın, *Deryan / Türkiye*, no. 41721/04, § 36, 21 Temmuz 2015).

44. Mahkeme, mevcut davanın koşullarında yerel mahkemelerin kararlarında başvuruların iddiasının reddedilmesi bakımından belirli ve açık gerekçeler sunduğunu değerlendirmektedir. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmemiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş olup; Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 13 Ekim 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jon Fridrik Kjølbros
Başkan